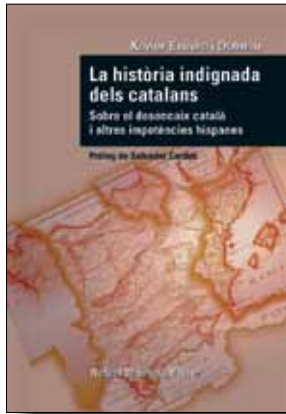

La història indignada...

Xavier Escura,
La història indignada dels catalans,
Rafael Dalmau editor,
Barcelona 2012.

Hi ha molts catalans que, per més que hi pensen, no acaben de trobar les raons per les quals els catalans d'avui hem fet de la dignitat una andròmina i de l'assertivitat una radicalitat. «No érem pas així, abans, nosaltres!», diuen. «Abans érem gelosos i abrandats

defensors de les nostres llibertats. Com pot ser que ara siguem un poble submís i resignat? Que no tenim sang a les venes?» Són preguntes que semblen no trobar una resposta aclaridora, però sí que la tenen. El problema és que volem explicar-nos el present, en contrast amb el passat, sense tenir en compte les vivències del camí. Em refereixo al fet que obviem que una col·lectivitat és la suma d'allò que ha viscut, i el que hem viscut els catalans en els darrers tres segles ha estat una agressió sistemàtica destinada a esborrar per sempre la nostra personalitat jurídica, nacional, cultural i lingüística; cosa que ha deixat un pòsit de por que ens tenalla i que ens mina la moral. De fet, no cal que ens mogueu del 2013 per a veure que aquest objectiu roman inalterable per part del PP, del PSOE i del Tribunal Constitucional espanyol.

Tanmateix, les coses han fet un tomb espectacular en els darrers quatre anys. Les noves generacions de catalans s'han alliberat de la terrible herència de la por i han decidit recuperar la dignitat de Catalunya i situar el país en el punt de mira del món

com a futur membre de les Nacions Unides.

Amb aquestes línies, per tant, vull encoratjar el lector a endinsar-se en les pàgines del llibre *La història indignada dels catalans*, de Xavier Escura, ja que precisament reconstrueix el trajecte que hem recorregut abans d'arribar fins aquí. A través d'episodis que ens mostren l'obsessió malaltissa espanyola de sotmetre Catalunya, Escura ens parla de l'adulteració de la història, de la catalanofòbia, dels botxins de la llengua, dels nacionalistes, del nacionalisme espanyol actual, del parany assimilista d'un fals progressisme... Fem-ne un petit tast.

Sobre l'espanyolisme català d'esquerres, diu: «Només cal recordar la llarga polèmica que va desfermar la creació del Museu d'Història de Catalunya (1995), criticat amb virulència pels sectors autoconsiderats 'progressistes', abans fins i tot que es donés a conèixer el projecte museogràfic.» Sobre la llengua: «Als indocumentats que avui gosen defensar un hipotètic bilingüisme ja d'origen a Catalunya, cal recordar-los que el castellà hi va ser una parla estranya ben bé fins al

final del segle XVIII. I una parla molt minoritària fins a mitjan segle XX.» Sobre la democràcia espanyola: «Avui ja no és cap secret que l'adveniment de la democràcia a l'Estat espanyol va ser més fruit de l'esforç conscient i interessat dels successors del franquisme per adaptar-se i sobreviure als nous temps, que no pas un triomf propi de l'oposició democràtica antifranquista.» Sobre el federalisme: «Un model d'Estat plurinacional, o simplement federal, és una quimera, una il·lusió que avui només defensen quatre socialistes catalans i dos mallorquins sense gaire fe ni esperança. Perquè és un model que a Espanya absolutament ningú no se'l creu. No figura ni en el seu ADN, ni en el seu esperit fundacional, ni en el seu currículum històric, ni en el seu imaginari col·lectiu.»

La història indignada dels catalans, de Xavier Escura, és un llibre que ajuda a reflexionar sobre tot allò que hem estat, sobre tot allò que hem viscut, sobre el genocidi cultural que hem patit, sobre l'Estat que ja érem i sobre l'Estat que molt aviat tornarem a ser. ♦

VÍCTOR ALEXANDRE

Estilística llatina

Jordi Avilés,
Introducció a l'estilística llatina,
Publicacions i Edicions de la
Universitat de Barcelona,
Barcelona 2013.

Aquest llibre és, que sapiguem, el primer que es publica en llengua cata-

lana sobre estilística llatina.

Com l'autor mateix explica en el pròleg, no és «un manual de teoria estilística, sinó una introducció eminentment pràctica», estructurada en set capítols (a més del pròleg, la introducció, una bibliografia bàsica, un annex amb exemples comentats, i els índexs). Hi abunden els exemples, sempre de grans autors de la literatura llatina (Catul, Horaci, Ovidi, Plaute, Terenci, Virgili...), amb la corresponent traducció catalana (de manera que també és un llibre molt útil per a practicar la traducció).

En el primer capítol s'estudien les figures que afecten l'ordre dels mots o de les idees (anàstrofe, prolepsis..., paral·lisme, quiasme, hipèrbaton...), fent ressaltar oportunament una sèrie d'estructures i clixés que els poetes emprin molt sense que se'n parli gaire (diferents estructures de *compositio*, *hysteron proteron* [quan s'altera la successió lògica o cronològica dels fets expressant en primer lloc l'acció que s'es-

devé més tard], *anticipatio*...).

En els capítols segon, tercer i quart, l'autor hi tracta les figures basades en l'associació, en l'omissió i en la substitució — respectivament — de mots o idees (per exemple, polisíndeton, anàfora..., zeugma, reticència..., sinècdoc, sinestèsia...).

En el capítol cinquè apareixen les figures de l'estil directe, en el sisè es comenten alguns efectes sonors (al·literació, assonància...) i en el setè s'enfoca el tema de l'estructura arquitectònica del poema.

Ultra l'interès evident de permetre al lector d'endinsar-se en l'estudi de la llengua llatina, amb vista a aprofundir en el coneixement de qualsevol llengua romànica (com ara el català), aquest llibre és útil per a qualsevol estudiós de la nostra llengua, perquè molts dels fenòmens que s'hi tracten tenen aplicació en aquesta (i, els exemples, molts paral·lismes). Com a botó de mostra: parlant de l'anacolot (pp. 103-104), l'autor explica les causes

per què se sol produir aquest fenomen, igual com passa en els textos catalans on també detectem construccions sintàctiques amb algun mot necessari semànticament però que resta sense funció sintàctica concreta.

Aquesta introducció pràctica a l'estilística llatina ensenya com els poetes llatins tenien cura dels aspectes formals a l'hora de compondre una obra, vetllant tothora per la tria del mot escaient, l'ordre de les paraules en la frase i el verb, la simplicitat o el conceptisme en l'expressió, la sonoritat del discurs, etc. Permet d'entrar en el cor de la poesia i poder-se un mateix preguntar, amb Horaci, si un poema lloable és producte de la naturalesa o de l'art («*natura fieret laudabile carmen an arte / quaesitum est...*»), o de totes dues coses, però sense oblidar mai el *labor limae*. ♦

CARLES RIERA